

Til lovforslag nr. L 33. Tillægsbetænkning afgivet af socialudvalget den 1. december 1982

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand

(Ændringer af reglerne om kontanthjælp, betaling for børns ophold i daginstitutioner, indførelse af forsøgsordninger samt ændrede reguleringsbestemmelser)

Udvalget har efter 2. behandling af lovforslaget behandlet dette i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til socialministeren, som denne har besvaret skiftligt og i samråd.

Nogle af de af udvalget stillede spørgsmål er optrykt som bilag til tillægsbetænkningen tillige med socialministerens besvarelser heraf.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af socialdemokratiets og socialistisk folkepartis medlemmer) lovforslaget til *vedtagelse* med de af socialministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (socialdemokratiets og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* og vil i øvrigt redegøre for sin stilling til ændringsforslagene ved 3. behandling.

Ændringsforslag

Af *socialministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af Albertsen (S), Helle Degn (S), Torben Lund (S), Inge Fischer Møller (S), Erik B. Smith (S), Taanquist (S), Agerschou (SF) og Birthe Hansen (SF)):

Til § 1

1) Efter nr. 3 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 37 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Når der er ydet hjælp i en sammenhængende periode på 9 måneder kan den samlede hjælp ikke overstige det beløb, der kan udbetales personer, som får hjælp efter § 43. Dette gælder dog ikke, når det kan godtgøres, at den pågældende i den nærmeste fremtid vil være i stand til at klare sig selv.«

2) I nr. 4, der bliver nr. 5, ændres »*stk. 4*« til: »*stk. 5*« og »*Stk. 4*« til: »*Stk. 5*«.

Til § 3

3) I *stk. 1* ændres »§ 1, nr. 3« til: »§ 1, nr. 3 og 01«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Det findes rimeligt at indføre en tidsmæssig begrænsning af adgangen til at få en kontanthjælp, der inden for grænserne i § 37, stk. 2, opretholder det hidtidige levestandard. Samtidig er man også opmærksom på, at det socialpolitiske sigte ved at opretholde det hidtidige levestandard gennem en periode kan forspildes, hvis hjælpen på grund af varighedsbegrænsningen bliver skåret ned kort tid før den pågældendes tilbagevenden til arbejdsmarkedet.

På denne baggrund foreslås det, at den hjælp, der er udmålt efter § 37, stk. 1-3, efter en sammenhængende periode på 9 måneder skal nedsættes til et beløb, der svarer til, hvad der kunne ydes efter § 43, stk. 1, med

eventuel supplerende hjælp efter § 43, stk. 2 og 3.

Det er alene niveauet for hjælpen, der undergives en ny grænse, medens der ikke i øvrigt sker ændringer med hensyn til det sociale udvalgs forpligtelse til opfølgning af sagen med rådgivning, tilbud om andre støt-

teforanstaltninger m.v.

Denne begrænsning af niveauet for hjælpen gælder ikke for hjælp efter § 42.

Til nr. 2 og 3

Ændringsforslagene er en konsekvens af ændringsforslag nr. 1.

Agnete Laustsen (KF) Lis Møller (KF) Hans Jørgen Holm (V) Henrik Toft (V)

Tove Niemann (FP) Inge Krogh (KrF) nfm. Yvonne Herløv Andersen (CD) fmd.

Birgith Mogensen (CD) Albertsen (S) Torben Lund (S) Helle Degn (S)

Inge Fischer Møller (S) Erik B. Smith (S) Taanquist (S) Lone Dybkjær (RV)

Agerschou (SF) Birthe Hansen (SF)

Partiet VS havde ikke medlemmer i udvalget.

Nogle spørgsmål stillet af socialudvalget til socialministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål:

Udvalget ønsker ministerens kommentar til ændringsforslag nr. 1 og 2 (i den af udvalget afgivne betænkning).

Svar:

Ifølge bemærkningerne til ændringsforslagene sikres det, at der ikke sker en automatisk overflytning til varig hjælp efter 9 måneder, men at hjælpen udmåles i overensstemmelse med principperne for varig hjælp. Endvidere nævnes vigtigheden af, at der sker en normal opfølgning med tilbud om revalidering, uddannelse m.m.

Socialministeriet skal indledningsvis bemærke, at § 43 indeholder følgende regler:

1) Efter *stk. 1* kan der til det løbende *underhold* ydes en sådan hjælp, at pågældende får rådighed over et beløb af samme størrelse som folkepensionen med pensionstillæg (efter skattetræk) med et tillæg pr. barn. – Der er ikke tale om en fast ydelse, men om et maksimum for hjælpen, der i almindelighed ikke kan overstige det hidtidige levestandardniveau.

2) Efter *stk. 2* kan der ydes yderligere hjælp til rimeligt begrundede *enkeltudgifter*, som ikke kan afholdes inden for grænsen i *stk. 1*. – Der er tale om en ydelse efter et frit, individuelt skøn.

3) Efter *stk. 3* kan der *med godkendelse fra revaliderings- og pensionsnævnet* ydes en *løbende* hjælp, der overstiger grænsen i *stk. 1*. Ifølge regeringens ændringsforslag nr. 3 kræves nævnets godkendelse ikke ved forhøjelse af hjælpen til dækning af boligudgifter, der ikke kan afholdes efter *stk. 1*, såfremt en billigere bolig ikke kan skaffes.

Det fremgår ikke entydigt af ændringsforslag nr. 1, om henvisningen til § 43 gælder samtlige 3 stykker. Da forslagsstillerne ikke går ind for regeringens forslag til ændring af § 43, *stk. 3*, må forslag nr. 1 under alle omstændigheder indebære, at der kun kan ydes supplerende hjælp til boligudgifter med *godkendelse fra revaliderings- og pensionsnævnet*.

Da det efter bemærkningerne imidlertid synes at være forslagsstillernes hensigt at skabe identitet mellem den ydelse, der skal gives efter 9 måneders forbigående kontanthjælp, og varig hjælp efter § 43, kan forslaget alene være begrundet i en frygt for, at der ikke efter *regeringens* lovforslag vil ske opfølgning med hensyn til rådgivning, vejledning m.v. af de sager, der efter 9 måneder skal bedømmes efter § 43.

Til støtte herfor har *forslagsstillerne* henvist til en passus i socialministeriets cirkulære af 25. oktober 1982, hvori det som *vejledende retningslinje* er anført, at hjælpen først må ydes efter § 43, når pågældendes fremtidsudsigter efter forgæves forsøg med anden støttende indsats må bedømmes således, at det vil være nødvendigt at yde en løbende økonomisk hjælp til underhold, indtil pågældende bliver berettiget til pension efter den sociale pensionslovgivning.

Socialministeriet skal hertil bemærke, at disse *vejledende retningslinjer* er givet under hensyn til den *gældende* affattelse af kontanthjælpsafsnittet, specielt § 41, *stk. 2*.

Efter *regeringens* forslag nr. 6 vil disse blive afgørende ændret, idet overgang til varig hjælp kan ske *alene* som følge af, at der er ydet hjælp i over 9 måneder. Med vedtagelse af *regeringens* forslag er der ikke længere lovmæssigt grundlag for den omtalte passus fra kontanthjælpscirkulæret, og hele afsnittet om hjælp efter § 43 vil derfor blive omskrevet i lyset af, at hjælpen efter § 43 for fremtiden kan ydes til en anden personkreds efter andre kriterier end de hidtidige.

Som det udtrykkeligt er anført, bl.a. i svarene på spørgsmål 60, 168 og 194, består socialforvaltningernes rådgivningsforpligtelse fortsat over for personer, der overgår til § 43-hjælp. Disse menesker er således ikke »opgivet« – men deres løbende kontanthjælp nedsættes alene, fordi de har fået forbigående hjælp i mere end 9 måneder.

Socialministeriet skal i øvrigt henvise til mindretalsudtalelser i betænkningen vedrø-

rende L 33 fra det konservative folkepartis, venstres, centrum-demokraternes og kristeligt folkepartis medlemmer af socialudvalget.

Det fremgår bl.a. heraf, at socialforvaltningerne har pligt til at påse, om ansøgeren udnytter sine arbejdsmuligheder, og også i denne forbindelse skal undersøge, om der er grundlag for at yde andre former for hjælp – herunder til revalidering eller uddannelse efter § 42. Den eneste reelle forskel mellem retsstillingen for personer, der får hjælp efter henholdsvis § 37 og § 43, vedrører således hjælpens størrelse.

Sammenfattende kan socialministeriet anføre, at de hensyn, der ønskes tilgodeset ved ændringsforslagene nr. 1 og 2 i betænkningen, allerede er taget i betragtning ved regeringens forslag nr. 6 i lovforslaget.

Det tilføjes, at det forekommer ubegrundet i afsnittet om kontanthjælp at have 2 bestemmelser, der hjemler samme økonomiske hjælp, nemlig den regel, der foreslås som § 37, stk. 5, og den gældende § 43, når der heller ikke i øvrigt er forskel i retsstillingen for personer, der får hjælp efter den ene eller den anden af disse bestemmelser.

Den eneste reelle forskel vil være, at hjælpen i den kommunale kontoplan *konteres* som henholdsvis hjælp efter § 37 eller hjælp efter § 43.

Da socialforvaltningen næppe af hensyn til denne regnskabstekniske forskel vil optage til behandling, hvornår en person har modtaget kontanthjælp så længe, at pågældende må anses for at være modtager af varig hjælp i hidtidig forstand, må det antages, at der ikke kommer nye modtagere af § 43-hjælp, og at denne bestemmelse efterhånden vil gå af brug.

Spørgsmål:

Hvilken selvstændig betydning har § 43 set i relation til § 37 efter ministerens ændringsforslag?

Svar:

Som fremhævet i svarene på spørgsmål 60, 168 og 194 samt svaret på spørgsmål 24 (Alm. del. – bilag 29) er socialforvaltningens forpligtelse til at yde rådgivning m.v. og påse udnyttelsen af arbejdsmuligheder *principielt* den samme, hvad enten der ydes hjælp efter § 37 eller § 43.

Da § 43 hidtil har omfattet personer, som er overgået til varig hjælp, fordi deres fremtidsudsigter med hensyn til at komme til at klare sig selv er ringe, har der i *realiteten* ikke været mange muligheder for en støttende og revaliderende indsats over for denne klientgruppe.

Efter regeringens oprindelige forslag om overgang til hjælp efter modtagelse af § 37-hjælp i en sammenhængende periode på 9 måneder er nedstemt ved 2. behandling og der er stillet et nyt ændringsforslag om indførelse af et stk. 4 i § 37 om begrænsning af hjælpen efter 9 måneder, vil der ikke ske ændring i sammensætningen af den personkreds, som får hjælp efter § 43.

§ 43 vil således fortsat kun omfatte personer, der *vedvarende* har behov for hjælp. Det vil derfor overvejende være personer, hvis fremtidsudsigter – efter forgæves forsøg med anden støttende indsats – må bedømmes således, at det vil være nødvendigt at yde en løbende kontanthjælp, indtil de bliver berettiget til pension.

Spørgsmål:

Vil kravet i kontanthjælpscirkulæret om forgæves revalidering forud for overførsel til varig hjælp blive overført til den nye § 37, stk. 4?

Svar:

De personer, der efter ændringsforslaget skal have hjælp efter § 37, stk. 4, får nedsat deres ydelser *alene*, fordi de har fået hjælp i en vis sammenhængende periode. De skal fortsat i fuldt omfang udnytte deres arbejdsmuligheder, ligesom socialforvaltningen skal bistå med rådgivning og vejledning – herunder undersøge revalideringsmulighederne.

Det vil således ikke komme på tale at kontere hjælpen til denne persongruppe efter § 43, før det med sikkerhed kan antages, at deres fremtidsmuligheder må vurderes således, at de vedvarende vil have behov for hjælp, jfr. svaret på det ovenstående spørgsmål.

Dette vil blive fremhævet i det kommende kontanthjælpscirkulære.

Spørgsmål:

Hvilke økonomiske konsekvenser har ændringsforslaget?

Svar:

Ændringsforslaget har ikke provenumæssige konsekvenser i forhold til regeringens oprindelige forslag. Forslaget medfører en besparelse på ca. 180 mill. kr. (PL-januar 1982) i 1983 og ca. 190 mill. kr. på årsbasis.

Det skal bemærkes, at besparelsen er forøget med 30 mill. kr. som følge af en ny vurdering – på grundlag af den endelige bistandslovsstatistik for 1981 – af antallet af familier, der vil blive berørt. Antallet skønnes nu til ca. 25.000 familier mod tidligere ca. 21.000.

Dette nye skøn over antallet af berørte familier anslås at medføre en stigning i merudgifterne til særlig hjælp til boligudgifter udmålt efter reglerne i § 43, stk. 3, på godt 5 mill. kr. i 1983. De samlede merudgifter til dette formål skønnes således at udgøre ca. 40

mill. kr. (PL-januar 1982) i 1983. (De 40 mill. kr. svarer til godt 45 mill. kr. i løbende 1983 prisniveau).

Spørgsmål:

Hvordan vil man sikre en opfølgning for de grupper, der får hjælp efter § 37, stk. 4?

Svar:

Den eneste forskel mellem retsstillingen for personer, der får hjælp efter bistandslovens § 37, stk. 1–3, og den foreslåede § 37, stk. 4, vedrører grænsen for hjælpens størrelse. Som det fremgår af bemærkningerne vil der *ikke* være forskel på *opfølgningen* af sagerne, der sker som beskrevet dels i § 41, dels i den almindelige bestemmelse om rådgivning i § 28.